Kamila Kozioł **Rano ryż, wieczorem ryżanka – o (nie)zmiennej roli ryżu na Półwyspie Koreańskim**

Literatura podmiotu

Annual Report on Reforms and Progress in Chosen (Korea) 1935–36, Government General of Chosen; https://archive.org/details/annualreportonreformsandprogressinchosenkorea193536 (dostęp: 14.07.2025).

Annual Report on Reforms and Progress in Chosen (Korea) 1937–38, Government General of Chosen; https://archive.org/details/annualreportonreformsandprogressinchosenkorea193738 (dostęp: 14.07.2025).

Chang Kye-hyang, *Ŭmshik timibang*, red. Hwang Ŭi-ung, Toldorae, Seoul 2014.

Chosŏn Shinbo, hasło wyszukiwawcze: 代用食 (*taeyongsik)*; https://www.nl.go.kr/newspaper/keyword_search.do (dostęp: 09.07.2025).

Chosŏnwangjo-sillok (*Roczniki dynastii Chosŏn*); http://sillok.history.go.kr/ (dostęp: 10.07.2025).

Hamel Hendrik, *Hamel's Journal and a Description of the Kingdom of Korea 1653–1666*, przeł. Jean-Paul Buys, Royal Asiatic Society, Seoul 1994.

Kyŏngguk taejŏn; https://db.history.go.kr/joseon/item/level.do?levelId=jlawa_1 (dostęp: 10.07.2025).

Maeil Shinbo, hasło wyszukiwawcze: 代用食 (*taeyongsik)*; https://www.nl.go.kr/newspaper/keyword_search.do (dostęp: 09.07.2025).

O Hui-mun, *Swaemirok*, przeł. Yi Min-su, Oljae Classic Collection, Seoul 2014.

Yanggokkwallibŏp (*Ustawa o zarządzaniu zbożem*) 16.02.1950; https://www. law.go.kr/LSW/lsInfoP.do?lsiSeq=540#0000 (14.07.2025).

Literatura przedmiotu

A Soup for the Qan: Chinese Dietary Medicine of the Mongol Era as Seen in Hu Sihui's Yanshan Zhengyao, oprac. Paul Buell, Eugene

Anderson, Brill, Leiden 2010.

Ahn Sung-Mo, *The Emergence of Rice Agriculture in Korea: Archeobotanical Perspectives*, „Archaeological and Anthropological Sciences" 2010, nr 2, s. 89–98.

Anderson Eugene A., *The Food of China*, Yale University Press, London 1988. Apicjusz, *O sztuce kulinarnej. Ksiąg dziesięć*, oprac. Ireneusz Mikołajczyk, Sławomir Wyszomirski, Wydawnictwo Naukowe UMK, Toruń 2024.

Bloch Maurice, Parry Jonathan, *Introduction: Money and the Morality of Exchange*, [w:] *Money and the Morality of Exchange*, Cambridge University Press, Cambridge 2010, s. 1–32.

Braudel Fernand, *Struktury codzienności. Kultura materialna, gospodarka i kapitalizm. XV–XVIII wiek*, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 2024.

Buell Paul D., Anderson Eugene N., Pablo Moya Montserrat de, Oskenbay Moldir, *Crossroads of Cuisine. The Eurasian Heartland, the Silk Roads and Food*, Brill, Leiden 2020.

Chung Yeon-Sik, *Meals in Medieval Korea*, „Food and History" 2013, nr 11(1), s. 1–18; https://doi.org/10.1484/j.food.1.103552.

Czerniecki Stanisław, *Compendium ferculorum albo Zebranie potraw*, oprac. Jarosław Dumanowski, Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie, Warszawa 2021.

Flandrin Jean Louis, *Food: A Culinary History*, przeł. Albert Sonnenfeld, Columbia University Press, New York 1999.

Hayden Brian, *Were Luxury Foods the First Domesticates? Ethnoarchaeological Perspectives from Southeast Asia*, „World Archaeology" 2003, nr 34(3), s. 458–469; http://dx.doi.org/10.1080/0043824021000026459a.

Joo Young-ha, *Han'guginŭn wae irŏk'e mŏkŭlkka? Shiksa pangshikŭro pon han'guk ŭmshik munhwasa* (*Dlaczego Koreańczycy jedzą w taki sposób? Historia koreańskiej kultury żywienia*), Humanist, Seoul 2018.

Joo Young-ha, *The Invention of the Modern Korean Restaurant: An-Sunhwan (安淳煥, 1871–1942) and Myeongwolgwan (明月館)*, „The Oriental Studies (Dong Yang Hak)" 2011, nr 50, s. 141–162.

Joo Young-ha, *The Study on the Korean Dining Customs in the Period under the Japanese Empire*, „Korean Association for Japanese Thought"

2005, nr 9, s. 145–173; https://www.earticle.net/Article/A306373 (dostęp: 10.07.2025).

Kim Hee Sup, *Traditional Foods: Historical Perspectives and Future Prospects*,

„Journal of The Korean Society of Food Culture" 2015, nr 30(1), s. 1–7.
Kim Minkoo, *Rice in Ancient Korea: Status Symbol or Community Food?*, „Antiquity" 2015, nr 89(346), s. 838–853.

Kim Serine, *Japanese Colonial Era Metallic Sinseollo Production and Consumption*, „Korean Studies Quarterly" 2021, nr 44(1), s. 285–326.
Kimura Mitsuhiko, *The Economics of Japanese Imperialism in Korea, 1910– 1939*, „The Economic History Review" 1995, nr 48(3), s. 555–574; https://doi.org/10.1111/j.1468-0289.1995.tb01431.x.

Ku Churyong (丘柱龍), *A Study of the Conversion of Rice Distribution Organization to State-Controlled System in Wartime – by Focusing on Joseon Rice Market Corporation and Joseon Food Management Group (Youngdan)*, praca magisterska, The University of Seoul, Seoul 2017. Kurlansky Mark, *Dzieje soli*, przeł. Cezary Cieśliński, Książka i Wiedza, Warszawa 2004.

Lee Kyou-Jin, S*tudy on Cognition and Acceptance of Western Food in Joseon Enlightenment Period (1876–1910)*, „Journal of the Korean Society of Food Culture" 2015, nr 20(6), s. 714–725; http://dx.doi.org/10.7318/ KJFC/2015.30.6.714.

Nowakowska Magdalena, *Starożytna Grecja od kuchni*, PWN, Warszawa 2017.

Pongo, t. 5: *Antropologia praktyk kulinarnych: szkice*, red. Roman Chym- kowski, Anna Jaroszuk, Małgorzata Mostek, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2012.

Tannahill Reay, *Historia kuchni*, przeł. Anna Kunicka, Aletheia, Warszawa 2014.

Taylor Jakub, *Prehistoryczna i wczesnohistoryczna kuchnia południowego wybrzeża koreańskiego – zarys dziejów i propozycja nowej systematyzacji badań*, [w:] *Kultura koreańska od kuchni – rytuały, etykieta i estetyka*, red. Romuald Huszcza, Anna Wojakowska-Kurowska, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2021, s. 77–120.

Terytoria smaku. Studia z antropologii i socjologii jedzenia, red. Urszula Jarecka, Anna Wieczorkiewicz, IFiS PAN, Warszawa 2014.

Vermeersch Sem, *A Chinese Traveler in Medieval Korea. Xu Jing's Illustrated Account of the Xuanhe Embassy to Koryŏ*, University of Hawai'i Press, Honolulu 2016.

Wiktuały, kuchnia, kultura jedzenia w perspektywie historycznej, red. Przemysław Andrzejewski, Piotr Magiera, Klaudia Skrężyna, Gabriela Szuster, Avalon, Kraków 2016.

Yu Jeong A, Oh Chang Seok, Hong Jong Ha, Min So Ri, Oh Seugn Whan, Kim Yi-Suk, Park Jun Bum, Shin Dong Hoon, *Stable Isotope Analysis of Joseon People Skeletons from the Cemeteries of Old Seoul City, the Capital of Joseon Dynasty*, „Anatomy and Cell Biology" 2014, nr 47(4), s. 244–252; https://doi.org/10.5115/acb.2014.47.4.244.

Renata Czekalska **Miłość jako intuicyjny wgląd w wartości a tradycyjne opowieści koreańskie**

Choi Won-Oh, *An Illustrated Guide to Korean Mythology*, Global Oriental, Folkestone 2008.

Gilbert Marc Jason, *Admiral Yi Sun-Shin, the Turtle Ships, and Modern Asian History*, „Asian Review of World Histories" 2024, nr 12, s. 45–68. Grayson James H., *Myths and Legends from Korea: An Annotated Com- pendium of Ancient and Modern Materials*, Routledge, London 2012.

Korean Folk Tales, red. James Riordan, Oxford University Press, Oxford– New York–Toronto 2000.

Kozioł Kamila, *The Collective Remembrance of Chŏng Mong-ju's Biography – The Samgang Haengsil-to Versions*, „Politeja" 2025, nr 22(95), s. 277–292. Kwon Jee-Eun, Shin Jeongsoo, *Chapter 47 of the Samguk Sagi: An Annotated Translation of Biographies of Haeron and Others*, „The Review of Korean Studies" 2020, nr 23(1), s. 337–376.

Lee Soyun, Shin Jeongsoo, *Chapters 44 and 45 of the Samguk Sagi: An Annotated Translation of Biographies of Eulji Mundeok and Others*, „The Review of Korean Studies" 2018, nr 21(2), s. 165–189.

Na Sanghoon, You Jinsook, Shin Jeongsoo, *Chapter 41, 42, and 43 of the Samguk Sagi: An Annotated Translation of the Biography of Kim Yusin*, „The Review of Korean Studies" 2018, nr 21(1), s. 191–262.

Ogarek-Czoj Halina, *Mitologia Korei*, Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe, Warszawa 1988.

Ogarek-Czoj Halina, *Pradzieje i legendy Korei*, Iskry, Warszawa 1981.

Rausch Franklin, Lee Gilliean, Lee Sujin, *The Story of Changhwa and Hongnyŏn*, „Acta Koreana" 2018, nr 21(1), s. 333–356.

Rausch Franklin, Lee Gilliean, Lee Sujin, *The Tale of Chunhyang as Translated by James Scarth Gale*, „Acta Koreana" 2020, nr 23(2), s. 443–468.

Robinson Tony, Ji Minsun, *A Flying Dragon: King Taejo, Founder of Korea's Joseon Dynasty*, Heidelberg University Open Access Publishing, Heidelberg 2022.

Scheler Max, *Istota i formy sympatii*, przeł. A. Węgrzecki, PWN, Warszawa 1980.

Scheler Max, *Ordo Amoris*, [w:] tegoż, *Selected Philosophical Essays*, Northwestern University Press, Evanston 1973, s. 98–135.

Seth Michael J., *A History of Korea: From Antiquity to the Present*, Rowman & Littlefield, Lanham 2016.

The Two Love Stars: The Story of Kyonu and Chingnyo, retold by Lee Mi-ae, przeł. Lee Chunoc, John Harvey, Borim, Seoul 1997.

Wong Hayoung, *The Seondeok–Jigwi Encounter: A Folkloric and Historical Artifact of the Silla Kingdom's Religious and Social Landscape*, „Religions" 2023, nr 14(7), s. 841; https://doi.org/10.3390/rel14070841.

Xu Stella, *The Guardian of the Maritime Network in Premodern East Asia: Contested History and Memory of Chang Pogo*, „Korean Studies" 2017, nr 41, s. 119–139.

Justyna Najbar-Miller

Sun-i Samch'on **Hyun Ki-younga jako świadectwo traumy mieszkańców wyspy Czedżu**

Agamben Giorgio, *Co zostaje z Auschwitz. Archiwum i świadek*, przeł. Sławomir Królak, Wydawnictwo Sic!, Warszawa 2008.

Delaperrière Maria, *Świadectwo jako problem literacki*, „Teksty Drugie" 2006, nr 3, s. 59–70.

Hyun Ki-young, *One Spoon on This Earth*, przeł. Jennifer M. Lee, Dalkey

Archive Press, Champain–London–Dublin 2013.

Hyun Ki-young, *Sun-i Samch'ŏn* [wydanie koreańsko-angielskie], przeł.

Lee Jung-hi, Asia Publishers, Paju 2012.

Kim Hun Joon, *The Massacres at Mt. Halla: Sixty Years of Truth Seeking in South Korea*, Cornell University Press, New York 2014.

Kim Seong Nae, *Cultural Trauma and the Cheju Massacre in Transnational Perspective*, [w:] *Routledge Handbook of Trauma in East Asia*, red. Tina Burrett, Jeff Kingston, Routledge, Oxon–New York 2023, s. 344–355.

Kożuchowski Adam, *„Zmyślenia i prawda", czyli dzieło literackie jako źródło historyczne*, „Pamiętnik Literacki" 2005, nr 96(1), s. 153–168.

Levine Peter A., *Pamięć i trauma. Mózg i ciało w poszukiwaniu autentycz- nej przeszłości*, przeł. Maria Reimann, Wydawnictwo Czarna Owca, Warszawa 2020.

Merill John, *The Cheju-do Rebellion*, „The Journal of Korean Studies" 1980, nr 2, s. 139–197.

Murray Jessica, *Tremblings in the Distinction between Fiction and Testimony*, „Postcolonial Text" 2008, nr 40(2), s. 1–19; https://doi.org/10.63260/ pt.v4i2.934.

Najbar-Millller Justyna, *Cheju and Kwangju. Healing the National Trauma in the Works of Han Kang*, „Politeja" 2025, nr 1(95), s. 311–332; https:// doi.org/10.12797/Politeja.22.2025.95.18.

Nora Pierre, *Between Memory and History: Les Lieux de Mémoire*, „Repre- sentations" 1989, nr 26, s. 7–24.

Oh Chang-eun, *Kŭmgi rŭl nŏmŏ, ch'i-yu rŭl hyanghayŏ (Beyond Taboo, toward Healing)*, [w:] Hyun Ki-young, *Sun-i Samch'ŏn* [wydanie koreańsko-angielskie], przeł. Lee Jung-hi, Asia Publishers, Paju 2012, s. 162–172.

Rowland Antony, *Fiction as Testimony*, „Literature & History" 2024, nr 33(1), s. 37–52; https://doi.org/10.1177/0306197324124575.

Tabaszewska Justyna, *Na granicy faktu. Kategoria faction w badaniach nad współczesnymi biografiami*, „Teksty Drugie" 2019, nr 1, s. 61–79; https://doi.org/10.18318/td.2019.1.5.

Źródła internetowe

Coote Darryl, *45 Years on, Story Helped Generations Face Trauma of Korean Massacre*, „United Press International", 08.03.2023; https://www.upi. com/Top_News/World-News/2023/03/08/suni-samchon-jeju-massa- cre/9921677802976/ (dostęp: 30.08.2025).

Hyun Ki Young, Digital Library of Korean Literature, Literature Translation Institute of Korea; https://library.ltikorea.or.kr/writer/201050 (dostęp: 30.08.2025).

Kang Tong-sam, *4·3 Kirongmul Yunesŭk'o tŭngjae kongno… «Sun-i Samch'ŏn» Hyŏn Ki-yŏng sŏnsaeng e kamsap'ae* (*Za wkład we wpisanie Archiwum 4·3 na listę UNESCO… Wręczenie tabliczki z podziękowaniami dla Hyun Ki-younga, autora «Sun-i Samch'ŏn»*), „Seoul Shinmun", 28.08.2025; https://www.seoul.co.kr/news/society/2025/08/28/20250828500227 (dostęp: 30.08.2025).

Kim Chi-ŭn, *P'yŏnji ssŭdŭt ssŏ naeryŏgan kŭl… 4·3 ap'ŭm maju haetta* (*Słowa pisane niczym list… Stawiłam czoła cierpieniu „3 kwietnia"*), „Halla Ilbo", 29.03.2023; https://www.ihalla.com/read.php3?aid= 1680079493740276381 (dostęp: 30.08.2025).

Kim Pong-hŏng, *P'yŏngsaeng 4·3 chinhon mudang ch'ŏrŏm saratchiman kutp'an ŭn kkŭnnaji anattat'a* (*Przeżyłem całe życie jak szaman nio- sący ukojenie ofiarom wydarzeń 3 kwietnia, ale obrzędy nigdy się nie skończyły*), „Jeju sori", 08.03.2018; https://www.jejusori.net/news/ articleView.html?idxno=201219 (dostęp: 30.08.2025).

Kim Se-jeong, *Jeju April 3 Uprising Archive Added to UNESCO Memory of the World Register*, „The Korea Times", 11.04.2025; https://www.koreatimes.co.kr/lifestyle/koreanheritage/20250411/jeju-april-3-uprising-archive- added-to-unesco-memory-of-the-world-register (dostęp: 30.08.2025).

The Nightmare of the Bukchon Massacre, Jeju 4·3 Peace Foundation, http:// jeju43peace.org/the-nightmare-of-the-bukchon-massacre/ (dostęp: 30.08.2025).

Ewa Rynarzewska **Triumf ideologii: literatura północnokoreańska w polskim przekładzie (1950–1955)**

Literatura podmiotu

Bohaterowie walczącej Korei, przeł. z rosyjskiego Marian Lechowicz, Wy- dawnictwo Ministerstwa Obrony Narodowej, Warszawa 1952.

Li Gi Jon, *Ziemia*, przeł. z rosyjskiego Mikołaj Dąb, Czytelnik, Warszawa 1955.

Te Gi Czena, *Pektusan. Poemat koreański*, przeł. z rosyjskiego Marian L. Bielicki, Prasa Wojskowa, Warszawa 1950.

Thai Dian Czun, *Na południe od 38 równoleżnika. Sztuka w trzech obra- zach*, przeł. z rosyjskiego Bronisław Troński, Czytelnik, Warszawa 1951.

Literatura przedmiotu

Diniejko Anna, *O polsko-koreańskich kontaktach naukowych, kulturalnych i literackich*, „Azja-Pacyfik" 2013, nr 16, s. 158–183.

Fleischer Michael, *Ideologia – jej funkcje komunikacyjne i kognitywne*, [w:] *Ideologie w słowach i obrazach*, red. Irena Kamińska-Szmaj, Tomasz Piekota, Marcin Poprawa, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2008, s. 97–115.

Hańderek Marek, *Współpraca kulturalna między komunistyczną Polską i Koreańską Republiką Ludowo-Demokratyczną w latach 50. XX wieku – zarys problematyki i próba systematyzacji*, [w:] *Nie tylko K-Pop. Badania nad Półwyspem Koreańskim w Uniwersytecie Jagiellońskim*, red. Renata Czekalska, Wydawnictwo Księgarnia Akademicka, Kraków 2024, s. 61–91.

Kępa-Figura Danuta, *Ideologizacja i „dezideologizacja" komunikacji medialnej*, [w:] *Ideologie w słowach i obrazach*, red. Irena Kamińska-Szmaj, Tomasz Piekota, Marcin Poprawa, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2008, s. 116–124.

Kim Sang-t'ae, *Haebang konggan ŭi sosŏl* (*Powieść po wyzwoleniu [Korei]*), [w:] *Han'guk hyŏndae munhak sa* (*Historia współczesnej literatury kore- ańskiej*), Hyŏndae Munhak, Seoul 1996 [1989], s. 266–284.

Krawat Mirosław, *Cechy myślenia ideologicznego*, [w:] *Ideologie w słowach i obrazach*, red. Irena Kamińska-Szmaj, Tomasz Piekota, Marcin Poprawa, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2008, s. 42–48.

Kwŏn Yŏng-min, *Han'guk hyŏndae munhak sa 1945–1990* (*Historia współ- czesnej literatury koreańskiej w latach 1945–1990*), Min'ŭmsa, Seoul 1996 [1993].

Lakoff George, Johnson Mark, *Metafory w naszym życiu*, Wydawnictwo Aletheia, Warszawa 2020.

Laskowska Elżbieta, *Przywoływanie ideologii w dyskursie*, [w:] *Ideologie w słowach i obrazach*, red. Irena Kamińska-Szmaj, Tomasz Piekota, Marcin Poprawa, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2008, s. 49–55.

Lee Min Heui, *P'aran, P'ollandŭ, Ppolsŭkka! 100 nyŏn chŏn Hanguk kwa P'ollandŭ ŭi mannam, kŭ ŭimi ŭi chip'yŏng ŭl ch'ajasŏ* (*P'aran, P'ollandŭ, Ppolsŭkka! 100 lat kontaktów polsko-koreańskich: ich znaczenie i per- spektywy*), Somyŏng Ch'ulp'an, Seoul 2005.

Nowak Paweł, *Retoryka a propaganda polityczna*, [w:] *Retoryka*, red. Maria Barłowska, Agnieszka Budzyńska-Daca, Piotr Wilczek, PWN, Warszawa 2008, s. 207–226.

Ricoeur Paul, *Ideology and Utopia as Cultural Imagination*, „Philosophic Exchange" [1976], nr 7(1), s. 17–28.

Rurarz Joanna, *Historia Korei*, Wydawnictwo Akademickie DIALOG, Warszawa 2005.

Słownik terminów literackich, red. Janusz Sławiński, wyd. 3, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 2000.

Thompson John B., *Studies in the Theory of Ideology*, Polity Press, Cambridge 1984.

Zemszał Piotr, *Ideologem w dyskursie ideologicznym*, [w:] *Ideologie w sło- wach i obrazach*, red. Irena Kamińska-Szmaj, Tomasz Piekota, Marcin Poprawa, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2008, s. 83–87.

Zweiffel Łukasz, *Utopia. Idealna odpowiedź na nieidealną rzeczywistość*, Wydawnictwo Naukowe Akademii Pedagogicznej, Kraków 2008.

Anna Piwowarska **Motyw „Awalokiteśwara wody i księżyca" (*Suwŏlgwanŭm*) w tradycyjnym malarstwie koreańskim**

Boehm Gottfried, *O obrazach i widzeniu. Antologia tekstów*, Towarzystwo Autorów i Wydawnictw Prac Naukowych UNIVERSITAS, Kraków 2014. Chung Woothak, *Identity of Goryeo Buddhist Painting*, „Journal of Korean Art and Archeology" 2010, nr 4, s. 12–29; https://doi.org/10.23158/jkaa.2010.v4_02.

D'Alleva Anne, *Metody i teorie historii sztuki*, Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych UNIVERSITAS, Kraków 2013.

Duby Georges, *Czasy katedr. Sztuka i społeczeństwo 980–1420*, przeł. Krysty- na Dolatowska, Wydawnictwo Aletheia, Warszawa 2022.

The Flower Ornament Scripture, przeł. Thomas Cleary, Shambhala Publications, Boston–London 1993.

Gadamer Hans-Georg, *Rozum, słowo, dzieje. Szkice wybrane*, przeł. Małgo- rzata Łukasiewicz, Krzysztof Michalski, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 2022.

Golka Marian, *Socjologiczny obraz sztuki*, Wydawnictwo ARS NOVA, Poznań 1996.

Grayson James Huntley, *Korea – A Religious History*, Routledge Curzon, New York 2002.

Ilyon (Iryŏn), *Samguk Yusa. Legends and History of the Three Kingdoms of Ancient Korea*, Yonsei University Press, Seoul 1972.

Jo Su-youn, *A Study on Water-Moon Avalokitesvara Paintings Techniques in Goryeo Era*, „Wonkwang Journal of Humanities" 2017, nr 18(2), s. 301–341; https://doi.org/10.22845/wjoh.2017.18.2.012.

Kang Soyon, *The Moon Reflected in the Water: The Miraculous Response of Avalokiteśvara in "Water-Moon Avalokiteśvara Paintings" of the*

Goryeo Dynasty, „The Eastern Buddhist, New Series" 2016, nr 47(1), s. 29–56.

Kim Chŏnghŭi (김정희), *Pulhwa, ch'allanhan pulgyo misurŭi segye* (불화, 찬란한 불교 미술의 세계, *Malarstwo buddyjskie, wspaniały świat buddyjskich sztuk pięknych*), Tolbegae (돌베개), P'aju 2009.

Kim Jiyeon, Kim Jeong-ah, *Development of Textile Design Using the*

Formality of Gwamun in the Goryeo Dynasty, „Journal of Fashion Business" 2024, nr 28(5), s. 141–159; https://doi.org/10.12940/jfb.2024.28.5.141.

KOREANA. Korean Cultural Heritage, t. 1: *Fine Arts. Painting/Handicrafts/ Architecture*, red. Son Chu-hwan, The Korea Foundation, Seoul 1994.

Lee Hyun Joo, *Time Difference in the Social Transformation of China and Korea: A Case Study of Water-Moon Avalokiteśvara Paintings of the Song and Yuan Dynasties and the Koryŏ Dynasty*, „Sungkyun Journal of East Asian Studies" 2021, nr 21(2), s. 127–160.

Lippit Yukio, *Goryeo Buddhist Painting in an Interregional Context*, „Ars Orientalis" 2008, nr 35, s. 192–232.

The Lotus Sutra, przeł. Tsugunari Kubo, Akira Yuyama, Numata Center for Buddhist Translation and Research, Berkeley 2007.

McBride II Richard D., *Domesticating the Dharma. Buddhist Cults and the Hwaŏm Synthesis in Silla Korea*, University of Hawai'i Press, Honolulu 2008.

McBride II Richard D., *Koryŏ Buddhist Paintings and the Cult of Amitābha: Visions of a Hwaŏm-Inspired Pure Land*, „Journal of Korean Religions" 2015, nr 6(1), P*ure Land Buddhism in Korea* (kwiecień 2015), s. 93–130.

Mejor Marek, *Buddyzm. Zarys historii buddyzmu w Indiach*, Prószyński i S-ka, Warszawa 2001.

Nam Dong-shin, *Buddhism in Medieval Korea*, „Korea Journal" 2003, nr 43(4), s. 30–58.

Religions of Korea in Practice, red. Robert E. Buswell Jr., Princeton University Press, Berkeley 2007.

Seo Yoonjung, *The Art of Salvation: New Approaches to Koryŏ Buddhist Painting*, [w:] *A Companion to Korean Art*, red. J.P. Park, Burglind Jungmann, Rhi Juhyung, John Wiley & Sons, Hoboken 2020, s. 183–204. Sim Yeon Ok, *Fabrics and Fabric Motifs Depicted in Goryeo of Water-Moon Avalokitesvara*, „Korean Journal of Art History" 2012, nr 273, s. 5–33; https://doi.org/10.31065/ahak.273.273.201203.001.

Vermeersch Sem, *The Power of the Buddhas. The Politics of Buddhism during the Koryŏ Dynasty (918–1392)*, Harvard University Press, London 2008.

Yang Wenjing, *The Sinicization of Buddhism and Water-Moon*

Guanyin, „Interdisciplinary Humanities and Communication Studies" 2024, t. 1, nr 1(6), s. 1–5; https://doi.org/10.61173/px4azj27.

Yang Xin, Bernhart Richard M., Nie Chongzheng, Cahill James, Lang Shaojun, Wu Hung, *Three Thousand Years of Chinese Painting*, Yale University Press, New Haven 2002.

Yu Mari (유마리), Kim Sŭnghŭi (김승희), *Pulgyohoehwa* (불교회화, *Malarstwo buddyjskie*), Sol ch'ulp'ansa (솔출판사), Seul 2005.

Emilia Wojtasik-Dziekan

Konceptualizacja metafor przyrody w filmowym tekście multimodalnym – na przykładzie *Sangnoksu* (상록수, *Wiecznie zielone drzewo*, 1961)

Garroni Emilio, *Język werbalny i elementy niewerbalne w przekazie filmo- wym i telewizyjnym*, przeł. Karina Banaszkiewicz, [w:] *Panorama współ- czesnej myśli filmowej*, red. Alicja Helman, TA i WPN „Universitas", Kraków 1992, s. 33–53.

Han'guk hyŏndae munhak chagŭn sajŏn (한국현대문학 작은 사전,

Mały słownik koreańskiej literatury współczesnej), red. Karamgihoek p'yŏnjippu (가람기획 편집부 엮임), Karamgihoek, Seoul 2000.

Hendrykowski Marek, *Narracja w filmie i ruchomych obrazach*, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 2019.

Jakobson Roman, *Poetyka w świetle językoznawstwa*, „Pamiętnik Literacki" 1960, nr 51(2), s. 434–435.

Kim Yoon-shik, *Understanding Modern Korean Literature*, red. i tłum. Jang Gyung-ryul, Jipmoondang Publishing Company, Seoul 1998.

Lakoff George, Johnson Mark, *Metafory w naszym życiu*, przeł. Tomasz P. Krzeszowski, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1988.

Łotman Jurij, *Semiotyka filmu*, przeł. Jerzy Faryno, Tadeusz Miczka, Wiedza Powszechna, Warszawa 1983.

Ogarek-Czoj Halina, *Religie Korei*, Wydawnictwo Akademickie DIALOG, Warszawa 1994.

Ogonowska Agnieszka, *Tekst filmowy we współczesnym pejzażu kulturowym*, Wydawnictwo Naukowe Akademii Pedagogicznej, Kraków 2004.

Oudart Jean-Pierre, *Suture*, przeł. Alicja Helman, [w:] *Panorama współczesnej myśli filmowej*, red. Alicja Helman, TA i WPN „Universitas", Kraków 1992, s. 19–32.

Płażewski Jerzy, *Język filmu*, wyd. 2 uzupełnione, Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe, Warszawa 1982.

Post Michał, *Film jako tekst multimodalny. Założenia i narzędzia jego analizy*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Filologicznej we Wrocławiu, Wrocław 2017.

Reddy Michael J., *The Conduit Metaphor: A Case of Frame Conflict in Our Language about Language*, [w:] *Metaphor and Thought*, red. Andrew Ortony, Cambridge University Press, Cambridge 1979, s. 284–324.

Rurarz Joanna P., *Historia Korei*, Wydawnictwo Akademickie DIALOG, Warszawa 2005.

Sangnoksu (상록수), film, 1961, 141 minut, reżyser Sin Sang-ok (신상옥), producent Sinp'illim (신필림).

Źródła internetowe

Chang Sa-hun (장사훈), *Aegukka* (애국가, 愛 國 歌), *Han'guk minjok munhwa taebaekkwa sajŏn* (한국민족문화대백과사전, *Encyklopedia koreańskiej kultury ludowej*); https://encykorea.aks.ac.kr/Article/E0035201 (dostęp: 05.08.2025).

Chosŏn Jungang Ilbo (조선중앙일보, 朝鮮中央日報), *Han'guk minjok munhwa taebaekkwa sajŏn* (한국민족문화대백과사전, *Encyklopedia koreańskiej kultury ludowej*); https://encykorea.aks.ac.kr/Article/E0052219 (dostęp: 10.07.2025).

Evergreen, [w:] *Encyclopedia Britannica*, red. The Editors of Encyclopaedia Britannica; https://www.britannica.com/plant/evergreen-plant (dostęp: 28.08.2025).

Im Kwŏn-T'aek kamdok sogae (임권택 감독 소개, *Sylwetka reżysera Ima Kwŏn-T'aeka*), *Tongsŏ taehakkyo Im Kwŏn-T'aek yŏnghwa pangmulgwan* (동서 대학교 임권택 영화 박물관, Muzeum Filmowe Uniwersytetu Tongsŏ poświęcone Imowi Kwŏn-T'aekowi); http://www.iktfilm.co.kr/ info/iktinfo.asp (dostęp: 27.08.2025).

Kim Sang-ŏn (한상언), *Sin Sang-ok* (신상옥), *Han'guk minjok munhwa taebaekkwa sajŏn* (한국민족문화대백과사전, *Encyklopedia koreań- skiej kultury ludowej*); https://encykorea.aks.ac.kr/Article/E0068229 (dostęp: 27.08.2025).

Sangnoksu (상록수, *Rośliny wiecznie zielone*), *P'yojun kugŏ taesajŏn* (표준국어대사전, *Wielki słownik standardowego języka koreańskiego*); https://stdict.korean.go.kr/search/searchView.do?word_no=177350&searchKeywordTo=3#footerFamilySite (dostęp: 10.07.2025).

Sangnoksu (상록수, *Wiecznie zielone drzewo*), *Korean Movie Database*; https://www.kmdb.or.kr/db/kor/detail/movie/K/00674 (dostęp: 10.07.2025).

Su (수, 樹), *Naver Hanja Dictionary*; https://hanja.dict.naver.com/#/entry/ccko/d47fb30c3fb34e6b9755afb5142afcb4 (dostęp: 10.07.2025).

Writers ABC List, *Digital Library of Korean Literature*; https://library. ltikorea.or.kr/writer/200203 (dostęp: 15.07.2025).

Anna Diniejko-Wąs **Rozwój szkolnictwa w kolonialnej Korei. Między asymilacją a modernizacją**

Abe Hiroshi, *Higher Learning in Korea under Japanese Rule – Keijō Imperial University and the "People's University" Campaign*, „The Developing Economies" 1972, nr 10(2), s. 159–190.

Brudnoy David, *Japan's Experiment in Korea,* „Monumenta Nipponica" 1970, nr 25(1/2), s. 155–195.

Chang Yunshik, *Growth of Education in Korea, 1910–1945*, „Bulletin of the Population and Development Studies Center" 1975, nr 4(1), s. 40–53.

Em Henry H., *Minjok as a Modern and Democratic Construct: Sin Ch'aeho's Historiography*, [w:] *Colonial Modernity in Korea*, red. Gi-Wook Shin, Michael Robinson, Harvard University Asia Center, Cambridge 1999.

Ha Ji-yeon, *Nitobe Inajo (Sindobe Injo, 1862–1933) ui sikminjuui wa Joseon insik* (*Kolonializm Inazō Nitobe (1862–1933) i jego postrzeganie Korei*), „Sahak Yeongu" 2011, nr 4, s. 195–233.

Hanguk Munhwasa 02: Baeumgwa gareuchim-ui kkeuteomneun

yeoljeong (*Historia kultury Korei 02: Nieskończona pasja uczenia się i nauczania*), red. Kim Jong-uk, Doosan Donga, Seul 2005.

Jeong Mee-Ryang, Lee Woojin, *Korean Education. Educational Thought, Systems and Content*, przeł. Sohn Tae-soo, The Academy of Korean Studies, Seongnam 2018.

Kim Jinwung, *History of Korea. From the Land of Morning Calm to States in Conflict*, Indiana University Press, Bloomington 2012.

Kim Min-Young, Kim Soo-Kwan, *Sikminji-sidae doseo-jiyeog-ui gyoyuk-sajeong – Yeosu sarip Chodo-hakgyo-ui seolip-gyeonggwa wa unyeong* (*Sytuacja edukacyjna na obszarach wyspiarskich w okresie kolonialnym – powstanie i funkcjonowanie prywatnej szkoły Chodo w Yeosu*), „Hanguk Doseo Yeongu" („Badania nad Wyspami") 2010, nr 22(4), s. 1–17.

Lee Hyoungsik, *Joseontong sekiya deijaburo* (*Sekiya Teizaburo, „ekspert od Korei" a kolonialne rządy w Joseon*), „*Inmun Nonchong*" („Zeszyty Humanistyczne") 2025, nr 82(2), s. 401–444; https://ih.snu.ac.kr/wp-content/uploads/mangboard/2025/06/20/F2014_12_%EC%9D%BC%EB%B0%98_%EC%9D%B4%ED%98%95%EC%8B%9D_4%EA%B5%90-2.pdf (dostęp: 25.05.2025).

Lee Jeong-Kyu, *Japanese Higher Education Policy in Korea during the Colonial Period (1910–1945)*, „Education Policy Analysis Archives" 2002, nr 10(14), s. 1–17; https://doi.org/10.14507/epaa.v10n14.2002.

McKenzie Frederick Arthur, *Korea's Fight for Freedom*, Fleming H. Revell Company, New York 1920.

Nishihara Daisuke, *Said, Orientalism and Japan*, „Alif: Journal of Comparative Poetics" 2005, nr 25(1), s. 241–253.

O Se-won, *Ilje gangjeomgi siminji gyoyuk jeongchaek-ui byeonhwa yeongu – Joseon Chongdokbu balhaeng Susinseo-reul jungsim-euro* (*Badanie prze- mian polityki edukacyjnej w okresie kolonialnym – na przykładzie podręcznika moralnego wychowania (Susinseo) wydanego przez Generalne Gubernatorstwo Korei*), „Ilbon-eo Munhak" („Język Japoński i Literatura") 2005, nr 27, s. 273–292.

Pak Soon-Yong, Hwang Keumjoong, *Assimilation and Segregation of Imperial Subjects: 'Educating' the Colonised during the 1910–1945 Japanese Colonial Rule of Korea*, „Paedagogica Historica" 2011, nr 47(3), 377–397.

Park Hyeon-ok, *Iljeha Gyeongseong-ui jabonjuui sobi munhwa wa*

yeoja sileophakgyo (*Kapitalistyczna kultura konsumpcyjna w Gyeongseong*

w okresie okupacji japońskiej i szkoły zawodowe dla kobiet), „Seoulgwa Yeoksa" („Seul i Historia") 2023, nr 113, s. 265–298.

Rurarz Joanna P., *Historia Korei*, Wydawnictwo Akademickie DIALOG, Warszawa 2006.

Said Edward W., *Orientalizm*, przeł. Monika Wyrwas-Wiśniewska, Wydawnictwo Zysk i S-ka, Poznań 2018.

Seth Michael J., *A Concise History of Korea. From Antiquity to the Present*, wyd. 3, Rowman & Littlefield, Lanham 2020.

Seth Michael J., *A Concise History of Modern Korea. From the Late Nineteenth Century to the Present*, Rowman & Littlefield, Lanham 2010.

Seth Michael J., *Education Fever: Society, Politics, and the Pursuit of Schooling in South Korea*, University of Hawai'i Press, Honolulu 2002.

Yang Hyun-hye, *Gim Maria-ui Daehan Minguk Aeguk Buinhoe sageon-e daehan Joseon gwa Ilbon eonlon-ui baneung* (*Reakcja prasy koreańskiej i japońskiej na sprawę Koreańskiego Patriotycznego Stowarzyszenia Kobiet Kim Marii*), „Yihwa Sahak Yeongu" („Dziennik Historyczny Ehwa") 2020, nr 39, s. 131–171.

Yuh Leighanne, *Contradictions in Korean Colonial Education*, „International Journal of Korean History" 2010, nr 15(1), s. 121–150.

Joanna M. Guzik **Drugie przejście demograficzne (SDT) w Republice Korei i Japonii. Postmaterializm a instytucja rodziny, małżeństwa i kwestia posiadania potomstwa**

Atoh Makoto, *Japan's Population Growth during the Past 100 Years*, [w:] *The Demographic Challenge: Handbook about Japan*, red. Florian Coulmas, Harald Conrad, Annette Schad-Seifert, Gabriele Vogt, Brill, Leiden 2008, s. 5–24; https://doi.org/10.1163/ej.9789004154773.i-1199.7.

Frejka Tomas, *The Demographic Transition Revisited: A Cohort Perspective*,

„MPIDR Working Paper WP 2016-012", Max Planck Institute for

Demographic Research, Rostock 2016, s. 1–26.

Hashimoto Masanori, *Economics of Postwar Fertility in Japan: Differentials and Trends*, „Journal of Political Economy" 1974, nr 82(2), cz. 2: *Marriage, Family Human Capital, and Fertility*, s. 170–194.

Inglehart Ronald, *The Silent Revolution. Changing Values and Political Styles among Western Publics*, Princeton University Press, Princeton 1977.

Kato Masae, *Women's Rights? The Politics of Eugenic Abortion in Modern Japan*, Amsterdam University Press, Amsterdam 2009.

Koroos M. Mahmoudi, *Rapid Decline of Fertility Rate in South Korea: Causes and Consequences*, „Open Journal of Social Sciences" 2017, nr 5, s. 42–55; https://doi.org/10.4236/jss.2017.57004.

Lesthaeghe Ron, *The Second Demographic Transition: A Concise Overview of Its Development*, „Proceedings of the National Academy of Sciences" 2014, nr 111(51), s. 18112–18115.

Lesthaeghe Ron, *The Unfolding Story of the Second Demographic Transition*, „Population and Development Review" 2010, nr 36(2), s. 211–251.

Maslow Abraham H., *Motywacja i osobowość*, przeł. Józef Radzicki, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2006.

Na Eun-yeong, Cha Yu-ri, *Trends of Value Changes in Korea: Comparison of the Survey Results of 1979, 1998 and 2010*, „Korean Social Sciences Review" 2014, nr 4(1), s. 361–414.

Notestein Frank W., *Economic Problems of Population Change*, [w:] *Pro- ceedings of the Eighth International Conference of Agricultural Economists*, Kellogg Center Michigan State College, USA, 15–22 sierpnia 1952, red. Goeffrey Cumberlege, Oxford University Press, London–New York–Toronto 1953, s. 13–31.

Oleksiuk Marlena, *Gospodarczy cud na rzece Han. Boom ekonomiczny w Korei Płd*., „Wrocławskie Studia Erazmiańskie" 2019, nr XIII, s. 149–157. Our World in Data, *Share of Children Who Were Born outside of Marriage*; https://ourworldindata.org/grapher/share-of-births-outside-marriage?country=JPN~KO (dostęp: 09.08.2025).

Pałasz-Rutkowska Ewa, Starecka Katarzyna, *Japonia*, Wydawnictwo Trio, Warszawa 2004.

Saito Jun, *Why Does Japan's Fertility Rate Continue to Fall?*, „Japan

Center for Economic Research", 17.06.2025; https://www.jcer.or.jp/english/ why-does-japans-fertility-rate-continue-to-fall (dostęp: 09.08.2025).

Sasano Misae (笹野 美佐恵), *Kankoku shakai ni keru jendā kakumei to shōshika. Sekai saitei shusseiritsu no haigo de nani ga okotte iru no ka* (韓国社会におけるジェンダー革命と少子化。―世界最低出生率の背後で何が起こっているのか―, *Rewolucja płci i spadek dziet- ności w południowokoreańskim społeczeństwie. Co stoi za najniższym na świecie wskaźnikiem dzietności?*), „Jinkō mondai kenkyū" (人口問題研究, „Population Problems Research") 2023, nr 79(2), s. 107–132.

Sharlin Allan, *Urban-Rural Differences in Fertility in Europe during the Demographic Transition*, [w:] *The Decline of Fertility in Europe*, red. Ansley J. Coale, Susan Cotts Watkins, Princeton University Press, Princeton 1986, s. 234–260.

Ueno Chizuko, *The Declining Birthrate: Whose Problem?*, „Review of Population and Social Policy" 1998, nr 7, s. 103–128.

United Nations, *World Fertility 2024*, UN DESA/POP/2024/TR/NO. 11, United Nations Department of Economic and Social Affairs, New York 2025.

Van de Kaa Dirk J., *Postmodern Fertility Preferences: From Changing Value Orientation to New Behavior*, „Population and Development Review" 2001, nr 27, suplement: *Global Fertility Transition*, s. 290–331.

Yun Jungha, Kim Chae Young, Son Se-hyung, Bae Chong-woo, Choi Yong-sung, Chung Sung-hoon, *Birth Rate Transition in the Republic of Korea: Trends and Prospects*, „Journal of Korean Medical Science" 2022, nr 37(42), e304, s. 1–13; https://doi.org/10.3346/jkms.2022.37.e304.

Zaidi Batool, Morgan S. Philip, *The Second Demographic Transition Theory: A Review and Appraisal*, „Annual Review of Sociology" 2017, nr 43, s. 473–492.

Źródła internetowe

Choi Jeong-yoon, *Growing Acceptance of Nonmarital Births Among Young South Koreans*, „The Korea Herald", 19.05.2025; https://www.korea-herald.com/article/10490694 (dostęp: 09.08.2025).

Holzer Jerzy Z., *Demografia*, PWE, Warszawa 1999; https://stat.gov.pl/metainformacje/slownik-pojec/pojecia-stosowane-w-statystyce-publicznej/3950,pojecie.html (dostęp: 09.08.2025).

IPSS (National Institute of Population and Social Security Research), *Population Statistics of Japan 2023*; https://www.ipss.go.jp/p-info/e/psj2023/PSJ2023-06.xls (dostęp: 09.08.2025).

KOSIS (Korean Statistical Information Service), *Mean Age at First Marriage of Bridegroom and Bride for Provinces. Annual 1990–2024*; https://kosis.kr/statHtml/statHtml.do?sso=ok&returnurl=https%3A%2F%2Fko- sis.kr%3A443%2FstatHtml%2FstatHtml.do%3FtblId%3DDT_1B-8000F%26language%3Den%26orgId%3D101%26 (dostęp: 09.08.2025).

KOSIS, *Mean Age of Mother by Birth Order for Provinces, Annual 1993–2023*; https://kosis.kr/statHtml/statHtml.do?sso=ok&returnurl=https%3A%2F%2Fkosis.kr%3A443%2FstatHtml%2FstatHtml.do%3FtblId%3DDT_1B8000F%26language%3Den%26orgId%3D101%26 (dostęp: 09.08.2025).

KOSIS, *Vital Statistics of Korea. Term: Annual 1970–2024*; https://kosis.kr/statHtml/statHtml.do?sso=ok&returnurl=https%3A%2F%2Fkosis.kr%3A443%2FstatHtml%2FstatHtml.do%3FtblId%3DDT_1B8000 F%26language%3Den%26orgId%3D101%26 (dostęp: 09.08.2025).

MHLW (Ministry of Health, Labour and Welfare), *Chapter 2: Vital Statistics, Table 1–12 Major Indexes of Vital Statistics (Number and Percent) by Year*, [w:] *Handbook of Health and Welfare Statistics 2024*; https://www.mhlw.go.jp/english/database/db-hh/xlsx/1-20e.xlsx (dostęp: 09.08.2025).

MHLW, *Chapter 2: Vital Statistics, Table 1–39 Average Age at the First Marriage by Year*, [w:] *Handbook of Health and Welfare Statistics 2024*; https://www.mhlw.go.jp/english/database/db-hh/xlsx/1-19e.xlsx (dostęp: 09.08.2025).

OECD, *Marriage and Divorce, 20 June 2024*, [w:] *Society at a Glance 2024: OECD Social Indicators*; https://www.oecd.org/en/publications/society-at-a-glance-2024_918d8db3-en/full-report/marriage-and-divorce_63d-d0a7d.html (dostęp: 09.08.2025).

OECD Family Database, *SF2.4: Share of Births Outside of Marriage*; http:// www.oecd.org/els/soc/SF_2_4_Share_births_outside_marriage.xlsx (dostęp: 09.08.2025).

Silver Laura, van Kessel Patrick, Huang Christine, Clancy Laura, Gubbala Sneha, *What Makes Life Meaningful? Views from 17 Advanced Economies. Family Is Preeminent for Most Publics but Work, Material Well-Being and Health also Play a Key Role*, Pew Research Center, 18.11.2021;

https://www.pewresearch.org/global/2021/11/18/what-makes-life-meaningful-views-from-17-advanced-economies/ (dostęp: 09.08.2025).

Statistics Bureau of Japan, *Chapter 2: Population and Household. 2–1. Total Population*, [w:] *Japan Statistical Yearbook 2025*, listopad 2024, Ministry of Internal Affairs and Communications; https://www.stat.go.jp/english/data/nenkan/74nenkan/zenbun/en74/index_h5.html#39 (dostęp: 09.08.2025).

Statistics Bureau of Japan, *Chapter 2: Population and Household. 2–16. Live Births, Deaths, Foetal Deaths, Marriages and Divorces (1925 to 2022)*, [w:] *Japan Statistical Yearbook 2025*, listopad 2024, Ministry of Internal Affairs and Communications, https://www.stat.go.jp/english/data/nenkan/74nenkan/zenbun/en74/index_h5.html#39 (dostęp: 09.08.2025).

United Nations, *Statement by the Moderator: Mr. Ronald FREEDMAN*, [w:] *World Population Conference, 1965*, t. 1: *Summary Report*; https://digitallibrary.un.org/record/735531?v=pdf (dostęp: 09.08.2025).

Women in Asia Less Open to Having Children Outside Marriage than European Counterparts, Nippon.com, 2.04.2021; https://www.nippon.com/en/japan-data/h00969/ (dostęp: 09.08.2025).

World Values Survey Association, *World Values Survey Wave 7 (2017–2022), Results in % by Country Weighted by W_weight*, Study # WVS-2017, v6.0s; https://www.worldvaluessurvey.org/WVSContents.jsp (dostęp: 09.08.2025).

Grażyna Strnad, Mateusz Łabuz **Korea Południowa w poszukiwaniu nowej tożsamości – między tradycją a technologiczną transformacją**

Burn-Murdoch John, *A New Global Gender Divide Is Emerging*, „Financial Times", 25.01.2024; https://www.ft.com/content/29fd9b5c-2f35-41bf-9d4c-994db4e12998 (dostęp: 15.06.2024).

Cho Young-Ho, Kim Mi-So, Kim Yong-Cheol, *Cultural Foundations of Contentious Democracy in South Korea: What Type of Democracy Do Korean Citizens Prefer?*, „Asian Survey" 2019, nr 59(2), s. 272–294; doi: 10.1525/as.2019.59.2.272.

Daly Tom Gerald, *How Do Distanced and Online Election Campaigning Affect Political Freedoms?*, International Institute for Democracy and Electoral Assistance, Stockholm 2021.

Dennis Matthew, Ziliotti Elena, *Living Well Together Online: Digital Wellbeing from a Confucian Perspective*, „Journal of Applied Philosophy" 2023, nr 40(2); doi: 10.1111/ japp.12627.

Dostal Jörg Michael, *South Korea: The Lasting Pitfalls of the Imperial Presidency*, „The Political Quarterly" 2023, nr 94(1), s. 57–68; doi: 10.1111/1467-923X.13232.

Edelman, *2023 Edelman Trust Barometer*; https://www.edelman.com/trust/2023/trust-barometer (dostęp: 12.05.2025).

Global Innovation Index 2023, red. Soumitra Dutta, Bruno Lanvin, Lorena Rivera León, Sacha Wunsch-Vincent, World Intellectual Property Organization, Geneva 2023; doi: 10.34667/tind.48220.

Henningsen Janka, *Understanding the Anti-Feminist Movement in South Korea: Arguments, Evaluation and Explanations*, Eberhard-Karls Universität Tübingen, Tübingen 2024.

Hwang Soo-Kyeong, *Public Deliberation in Korean Society: Where It Stands and Should Head toward*, „KDI Focus" 2022, nr 108; doi: 10.22740/ kdi.focus.e.2021.108.

Jeong Euiryeong, *Education Reform for the Future: A Case Study of Korea*, „International Journal of Education and Development Using Information and Communication Technology" 2020, nr 16(3), s. 66–81.

Jung Uijin, Lee Jin-seo, Choi Ji-Young, Yim-Hyun, Lee Myoung-Jin, *Future Service Robot Scenarios in South Korea*, „Sustainability" 2023, nr 15; doi: 10.3390/su152215679A.

Jwa Sung-Hee, *What Made Possible the Korea's Economic Miracle?*, „Review of Institution and Economics" 2023, nr 17(1); doi: 10.30885/RIE.2023.17.1.001.

Kim Nathaniel J., *Exporting Culture, Building a Nation: South Korea's Use of Pop Culture as a Soft Power Tool*, CMC Senior Theses 2025; https:// scholarship.claremont.edu/cmc_theses/4003 (dostęp 30.09.2025).

Kim Young-mi, *The Internet and Deliberative Democracy in South Korea*, The University of Leeds, Leeds 2007.

Lee Dagyeom, Lee Youngjun, Kim Seong-Won, Hwang Ji-Yeon, *Informatics and Artificial Intelligence (AI) Education in Korea: Situation Analysis Using the Darmstadt Model Dagyeom*, „International Journal on Informatics Visualization" 2022, nr 6(2); doi: 10.30630/joiv.6.2.1000.

Lee Hye-Kyung, Zhang Xiyu, *The Korean Wave as a Source of*

Implicit Cultural Policy: Making of Neoliberal Subjectivity in a Korean Style, „International Journal of Cultural Studies" 2021, nr 24(3); doi: 10.1177/1367877920961108.

Łabuz Mateusz, Strnad Grażyna, *Political Advertising with the Use of Deep Fakes – Can Deliberative Democracy Really Benefit from This Strategy*?, „Politics & Policy" 2025, nr 53(3); doi: 10.1111/polp/70035.

Manek Bernadine Grace Alvania, *Confucian Historical Narratives and Misogynic Culture in South Korea*, „Journal of Asian Social Science Research" 2023, nr 5(1), s. 49–62.

Maslej Nestor *et al*., *The AI Index 2023 Annual Report*, Institute for Human-Centered AI, Stanford University, Stanford 2024.

Newman Nic, Fletcher Richard, Eddy Kirsten, Robertson Craig, Nielsen Rasmus Kleis, *Reuters Institute Digital News Report 2023*, Reuters Institute for the Study of Journalism, Oxford 2024.

Nilsson-Wright John, *Contested Politics in South Korea*, Chatham House, London 2022.

Park Jieun, *Deliberative Democracy in South Korea*, [w:] *Deliberative Democracy in Asia*, red. He Baogang, Michael Breen, James Fishkin, Routledge, London 2021; doi: 10.4324/9781003102441.

Pawelec Maria, Łabuz Mateusz, *Non-Consensual Sexualising Deepfakes – Threats and Recommendations for Legal and Societal Action*, CEE Digital Democracy Watch, Warszawa 2025.

Schumacher Henry, *AI: The Good News and the Surprising 'News' from South Korea*, „Philstar", 18.03.2022; https://www.philstar.com/the-freeman/cebu-business/2022/03/18/2168136/ai-good-news-and-surprising-news-south-korea (dostęp: 15.10.2023).

Shin Hyon-Hee, Yi Hyun-Young, *South Korea Candidates Woo Young Voters with 'Deepfakes,' Hair Insurance*, „Reuters", 3.03.2022; https://www.reuters.com/world/asia-pacific/skorea-candidates-woo-young-voters-with-deepfakes-hair-insurance-2022-03-03 (dostęp: 15.10.2023).

Silver Laura, *Most across 19 Countries See Strong Partisan Conflicts in Their Society, Especially in South Korea and the U.S.*, Pew Research Center, 16.11.2022; https://www.pewresearch.org/short-reads/2022/11/16/most-across-19-countries-see-strong-partisan-conflicts-in-their-society-especially-in-south-korea-and-the-u-s/ (dostęp: 15.01.2024).

The Straits Times, *Deepfake Democracy: South Korean Presidential Candidate's Avatar a Huge Hit*, „The Strait Times", 14.02.2022; https://www.straitstimes. com/asia/east-asia/deepfake-democracy-south-korean-candidate-goes-virtual-for-votes (dostęp: 15.10.2023).

Strnad Grażyna, *Korea. Polityka Południa wobec Północy w latach 1948– 2008. Zmiana i kontynuacja*, Instytut Zachodni, Poznań 2014.

Strnad Grażyna, *Południowokoreańska droga do demokracji*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2010.

Thurbona Elizabeth, Weiss Linda, *Economic Statecraft at the Frontier: Korea's Drive for Intelligent Robotics*, „Review of International Political Economy" 2021, nr 28(1), s. 103–127; doi: 10.1080/09692290.2019.1655084.

Timothy Martin, Yoon Dasl, *These Campaigns Hope 'Deepfake' Candidates Help Get out the Vote*, „The Wall Street Journal", 8.03.2022; https://www.wsj.com/articles/these-campaigns-hope-deepfake-candidates-help-get-out-the-vote-11646756345 (dostęp: 15.07.2024).

UNCTAD, *UNCTAD Annual Report 2023*; https://unctad.org/publication/annual-report-2023 (dostęp: 05.07.2025).

Yun Ji-Yeong, *Escaping the Corset: Rage as a Force of Resistance and Creation in the Korean Feminist Movement*, „Hypatia" 2022, nr 37(2); doi: 10.1017/hyp.2022.15.

Jakub Krzosek **Personifikacja w popularnonaukowych interpretacjach koreańskich nazw robaków i jej rola w przekazywaniu wiedzy**

Dorst Aletta G., *Personification in Discourse: Linguistic Forms, Conceptual Structures and Communicative Functions*, „Language and Literature: International Journal of Stylistics" 2011, nr 20(2), s. 113–135.

Karwacka Wioleta, *Anthropomorphism in Translation: Human/Animal Binary, Distance and Proximity*, [w:] *Pod pretekstem słów. Księga jubile- uszowa dla Profesora Wojciecha Kubińskiego*, red. Paulina Gorszczyńska, Wioleta Karwacka, Części Proste, Gdańsk 2016, s. 359–375.

Kiełtyka Robert, Kleparski Grzegorz, *The Ups and Downs of the Great Chain of Being: The Case of Canine Zoosemy in the History of English*,

„SKASE Journal of Theoretical Linguistics" 2005, nr 2, s. 22–41.

Lakoff George, Johnson Mark, *Metaphors We Live by*, University of Chicago Press, London 2003.

Leandro Camila, Jay-Robert Pierre, *Perceptions and Representations of Animal Diversity: Where Did the Insects Go?*, „Biological Conservation" 2019, nr 237, s. 400–408.

Lim Ji-ryong, *Hyŏndae kugŏ tongmul soktamŭi injiŏnŏhakchŏng kach'iron* (*Aksjologia idiomów współczesnego języka koreańskiego z perspektywy językoznawstwa kognitywnego*), „Kugŏ Kyoyuk Yŏn'gu" 2012, nr 50, s. 377–404.

Lim Ji-ryong, *Ŭimiŭi injiŏnŏhakchŏk t'amsaek* (*Badania znaczenia z perspek- tywy językoznawstwa kognitywnego*), Han'gungmunhwasa, Seul 2009.

Mayer Richard E., *The Instructive Metaphor: Metaphoric Aids to Students' Understanding of Science*, [w:] *Metaphor and Thought*, red. Andrew Ortony, Cambridge University Press, Evanston 1993, s. 561–578.

Metaphorical Interpretations of Korean Bug Names in Popular Science; https://doi.org/10.5281/zenodo.16948277.

Pajdzińska Anna, *Antropocentryzm frazeologii potocznej*, „Etnolingwistyka" 1990, nr 3, s. 59–68.

Rogowska-Cybulska Ewa, *O funkcji objaśniającej etymologii ludowych polskich toponimów*, „Język Polski" 2018, nr 98(1), s. 74–86.

Song Meiying, *Cognitive Analysis of Chinese-English Metaphors of Animal and Human Body Part Words*, „International Education Studies" 2009, nr 2(3), s. 57–58.

Talebinejad M. Reza, Dastjerdi H. Vahid, *A Cross-Cultural Study of Animal Metaphors: When Owls Are Not Wise!*, „Metaphor and Symbol" 2005, nr 20(2), s. 133–150.

Tinker Perrault Sarah, *Communicating Popular Science*, Palgrave Macmillan UK, London 2013.

Tramowsky Nadine, Groß Jorge, *Conceptions in the Flesh: The Educational Moral Metaphors System, Using the Example of Meat Consumption*, [w:] *Challenges in Biology Education Research: A Selection of Papers Presented at the XIth Conference of European Researchers in Didactics of Biology (ERIDOB)*, red. Niklas Gericke, Marcus Grace, Karlstad University Printing Office, Karlstad 2018, s.

73–90.

Waśniewska Małgorzata Patrycja, *A Dog or a Wolf – The Role of Connotations in Animalistic Metaphors and the Process of Dehumanisation*, „New Horizons in English Studies" 2018, nr 3, s. 3–17.

Zeyer Albert, Dillon Justin, *The Role of Empathy for Learning in Complex Science|Environment|Health Contexts*, „International Journal of Science Education" 2019, nr 41(3), s. 297–315.

Jeong In Choi

Koreańska frazeologia nazw części ciała jako obraz doświadczeń poznawczych człowieka – próba kontrastywnego opisu idiomów somatycznych z komponentami głowa, oko i ręka

Bąba Stanisław, Liberek Jarosław, *Słownik frazeologiczny współczesnej pol- szczyzny*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2001.

Kim Hyang-suk (김향숙), *Han'gugŏ kamjŏngp'yohyŏn kwanyongŏ yŏn'gu* (한국어 감정표현 관용어 연구), praca doktorska, Inha Taehakkyo Taehagwŏn 2001.

Kim Mun-ch'ang (김문창), *Kugŏ kwanyongŏŭi yŏn'gu* (국어 관용어의 연구), praca magisterska, Uniwersytet Seulski 1974.

Kim Ok-pun (김옥분), *Han'gugŏ kwanyongŏ yŏn'gu tongyange taehan koch'al* (한국어 관용어 연구 동향에 대한 고찰), praca magisterska, Inha Taehakkyo Kyoyuk Taehagwŏn 1994.

Kim Ok-pun (김옥분), *Sinch'eŏ kwanyongŏŭi injijŏk ihae* (신체어 관용어의 인지적 이해), Han'gukhak Yŏn'gu, t. 11, Inha Taehakkyo Han'gukhag Yŏn'guso 2000.

Kłosińska Anna, Stankiewicz Anna, Sobol Elżbieta, *Wielki słownik frazeologiczny PWN z przysłowiami*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2005.

Kwanyongŏ sajŏn (관용어 사전), T'aehaksa, Seul 1995.

Lakoff George, Johnson Mark, *Metafory w naszym życiu*, przeł. Tomasz P. Krzeszowski, Wydawnictwo Aletheia, Warszawa 2010.

Müldner-Nieckowski Piotr, *Wielki słownik frazeologiczny języka*

polskiego, Bertelsmann Media, Warszawa 2004.

Polański Kazimierz, *Encyklopedia językoznawstwa ogólnego*, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1999.

Seth Robertson, *Korean Nunchi and Well-Being,* „Science, Religion and Culture" 2019, nr 6(1), s. 103–109.

Gwangseok Kim**,** Romuald Huszcza

Czym jest chcenie w języku koreańskim? Morfologia i semantyka konstrukcji wolitywnych

Źródła leksykograficzne

Chôsengo jiten (*Słownik języka koreańskiego*), red. Yutani Yukitoshi, Kadowaki Seiichi, Matsuo Isamu, Takashima Yoshirô, Shôgakukan, Tôkyô 2012. [油谷幸利, 門脇誠一, 松尾勇, 高島淑郎 (編),.『朝鮮語事典』, 小学館, 東京 2012.]

Kosumosu Chô-Wa jiten (*Słownik koreańsko-japoński «Kosmos»*), red. Kanno Hiroomi, Hayakawa Yoshiharu, Shibu Shôhei, Hamada Kôsaku, Matsubara Takatoshi, Noma Hideki, Shioda Kyôko, Itô Hideto,

Hakusuisha, Tôkyô 1988. [菅野祐臣, 早川嘉春, 志部昭平, 浜田耕策, 松原孝俊, 野間秀樹, 塩田今日子, 伊藤英人 (編), 『コスモス朝和辞典』, 白水社, 東京 1988.]

Słownik języka polskiego, red. Witold Doroszewski, Wiedza Powszechna, Warszawa 1958.

Słownik języka polskiego, red. Mieczysław Szymczak, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1978.

Tong-A sae kugŏ sajŏn (*Nowy słownik języka koreańskiego [wydawnictwa] Tong-A*), red. Tong-A P'yŏnch'an Wiwŏnhoe, Tong-A Ch'ulp'an, Sŏul 2016. [동아 편찬 위원회 (편), 『동아 새국어 사전』, 동아출판, 서울 2016.]

Opracowania

Grzegorczykowa Renata, *Wprowadzenie do semantyki*

językoznawczej, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2002.

Grzegorczykowa Renata, Lasowski Roman, Wróbel Henryk, *Gramatyka współczesnego języka polskiego. Morfologia*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1998.

Ihm Ho Bin, Hong Kyung Pyo, Chang Suk In, *New Edition Korean Grammar for International Learners*, Yonsei University Press, Seoul 2015.

Martin Samuel Elmo, *A Reference Grammar of Korean*, Rutland, Vermont & Charles E. Tuttle Company, Tokyo 1992.

Paek Pong-ja, *Oegugŏ-rosŏ Hangugŏ munpŏp sajŏn* (*Glottodydaktyczny słownik gramatyki języka koreańskiego*), Yŏnsei Taehakkyo Ch'ulp'anbu, Sŏul 2001. [백봉자, 『외국어로서 한국어 문법 사전』, 연세대학교출판부, 서울 2001.]

Pajdzińska Anna, *Frazeologizm – nieoczywista jednostka języka*, „LingVaria" 2024, t. XIX nr 2(38), s. 17–27.

Tabakowska Elżbieta, *Gramatyka i obrazowanie. Wprowadzenie do języko- znawstwa kognitywnego*, Wydawnictwo Oddziału Polskiej Akademii Nauk, Kraków 1999.

Wierzbicka Anna, *Język – umysł – kultura*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1999.

Wierzbicka Anna, *Semantyka. Jednostki elementarne i uniwersalne*, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2006.

Jarosław A. Pietrow

Komponent semantyczny strona / kierunek jako podłoże gramatykalizacji defektywnego rzeczownika *p'yŏn* 편 we współczesnym języku koreańskim

Źródła leksykograficzne

Chôsengo jiten (*Słownik języka koreańskiego*), red. Yutani Yukitoshi, Kadowaki Seiichi, Matsuo Isamu, Takashima Yoshirô, Shôgakukan, Tôkyô 2012. [油谷幸利, 門脇誠一, 松尾勇, 高島淑郎 (編),『朝鮮語事典』, 小学館, 東京 2012.]

Kosumosu Chô-Wa jiten (*Słownik koreańsko-japoński «Kosmos»*),

red. Kanno Hiroomi, Hayakawa Yoshiharu, Shibu Shôhei, Hamada Kôsaku, Matsubara Takatoshi, Noma Hideki, Shioda Kyôko, Itô Hideto,

Hakusuisha, Tôkyô 1988. [菅野祐臣, 早川嘉春, 志部昭平, 浜田耕策, 松原孝俊, 野間秀樹, 塩田今日子, 伊藤英人 (編),『コスモス朝和辞典』, 白水社, 東京 1988.]

Tong-A sae kugŏ sajŏn (*Nowy słownik języka koreańskiego [wydawnictwa] Tong-A*), red. Tong-A P'yŏnch'an Wiwŏnhoe, Tong-A Ch'ulp'an, Sŏul 2016. [동아 편찬 위원회 (편),『동아 새국어 사전』, 동아출판,서울 2016.]

Opracowania

Ihm Ho Bin, Hong Kyung Pyo, Chang Suk In, *New Edition Korean Grammar for International Learners*, Yonsei University Press, Seoul 2015.

Martin Samuel Elmo, *A Reference Grammar of Korean*, Rutland, Vermont & Charles E. Tuttle Company, Tokyo 1992.

Paek Pong-ja, *Oegugŏ-rosŏ Hangugŏ munpŏp sajŏn* (*Glottodydaktyczny słownik gramatyki języka koreańskiego*), Yŏnsei Taehakkyo Ch'ulp'anbu, Sŏul 2001. [백봉자,『외국어로서 한국어 문법 사전』, 연세대학교출판부, 서울 2001.]

Pajdzińska Anna, *Frazeologizm – nieoczywista jednostka języka*, „LingVaria" 2024, t. XIX nr 2(38), s. 17–27.

Tabakowska Elżbieta, *Gramatyka i obrazowanie. Wprowadzenie do języko- znawstwa kognitywnego*, Wydawnictwo Oddziału Polskiej Akademii Nauk, Kraków 1999.